

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 14.11.2024
Sayı : 414

10/2037

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de son yıllarda izlenen ekonomi politikalarının sonucunda, vatandaşların alım gücü önemli ölçüde azalmış, özellikle asgari ücretle çalışan vatandaşlarımız artan gıda fiyatları ve yaşam maliyetleri karşısında geçim sıkıntısı yaşamaya başlamıştır. 2024 yılı için belirlenen net asgari ücret 17.002 TL olarak açıklanmış, ancak bu tutar kısa süre içinde açlık sınırının altında kalmıştır. 2024 yılının Kasım ayı itibarıyla açıklanan verilere göre açlık sınırı 22.024 TL olarak belirtilmiş ve 2024 yılı sonunda bu sınırın 25.000 TL'ye yükselmesi beklenmektedir. Ayrıca, Merkez Bankası'nın 2025 yılı için enflasyon tahmini %21 olarak açıklanmış olup, bu tahminin gerçekleşmesi durumunda dahi açlık sınırının 2025 yılı sonunda 30.000 TL'yi aşacağı öngörülmektedir. Asgari ücretin enflasyon karşısında yetersiz kalması, çalışanların refah düzeyini giderek düşürmekte ve bu durum aile yapısından toplumsal huzura kadar birçok alanda olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Artan gıda enflasyonu ve yaşam maliyetleri karşısında asgari ücretle geçinen bireyler ve aileleri açlık sınırında yaşam mücadelesi vermekte; bu durum, çalışan kesimin hayat standardını ve toplumdaki sosyal ve ekonomik dengeleri ciddi anlamda bozmaktadır. Ücret artışlarının sadece gerçekleşen enflasyon oranında yapılması, enflasyonun yarattığı refah kaybını telafi etmekte yetersiz kalmaktadır. Beklenen enflasyon gibi öngörülebilir, ancak güncel şartları tam yansıtmayan tahminler yerine, gerçek enflasyon verileri üzerinden ücret hesaplamalarının yapılması ve çalışanların refah kaybını önlemek amacıyla alternatif artış mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir. Dolayısıyla 2025 yılı için asgari ücretin en az 28.000 TL olarak belirlenmesi, yılın ikinci yarısında tekrar değerlendirilerek güncellenmesi ve bu artışların küçük ve orta ölçekli işletmeler üzerindeki yükünü hafifletmek amacıyla asgari ücret desteğinin artırılması elzemdir. Türkiye'deki asgari ücretin çalışanların temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde belirlenmesi, işçi haklarının korunması ve çalışan kesimin refah kaybının giderilmesi adına bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir. Bu komisyonun çalışmaları sonucunda, 2025 yılı için asgari ücretin en az 28.000 TL olarak belirlenmesi, yılın ikinci yarısında ekonomik koşullara göre yeniden değerlendirilmesi ve asgari ücret desteğinin artırılması konusunda gerekli düzenlemelerin uygun olacaktır.

AK Parti hükümetinin son yıllarda uyguladığı ekonomi politikalarının vatandaşların alım gücü üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılması, 2024 yılı itibarıyla açlık sınırının altında kalan asgari ücretin 2025 yılı için güncel ekonomik koşullara göre belirlenmesi ve çalışanların refah düzeyini koruyacak şekilde belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederim.

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Asgari ücret, bir ülkede çalışanların yaşam kalitesini, ekonomik güvenliğini ve toplumsal refah düzeyini doğrudan etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Türkiye'de geçerli olan asgari ücret, son yıllarda artan enflasyon, döviz kuru dalgalanmaları ve ekonomik dalgalanmalar sebebiyle alım gücünü kaybetmiş, çalışanların temel ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmıştır. Gıda, kira, ulaşım, enerji ve eğitim gibi temel kalemlerde yaşanan yüksek fiyat artışları, asgari ücretle geçinmeye çalışan kesimin yaşamını sürdürebilmesini neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Çalışanlar, yüksek enflasyon ve düşük alım gücü ile ekonomik olarak zorlu bir süreçten geçmektedir. Ayrıca, asgari ücretle çalışanların çoğunluğunu, genç nüfus, kadın çalışanlar ve düşük eğitim düzeyine sahip bireyler oluşturmaktadır. Bu durum, özellikle gençlerin iş gücüne katılımını olumsuz etkilemekte, beyin göçü sorununu derinleştirmekte ve ülkemizde sosyal adaletin tesis edilmesini zorlaştırmaktadır. Bunun yanı sıra, asgari ücretle geçinen çalışanlar için sosyal yardım ve desteklerin yetersiz kalması, bu kesimin devlet desteğine bağımlı bir hale gelmesine neden olmaktadır.

Türkiye, OECD ve Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırıldığında, asgari ücretin alım gücü açısından son sıralarda yer almaktadır. Asgari ücretin düşük olması ve sosyal yardımların yetersizliği, toplumda yoksulluk ve eşitsizlik gibi sorunları daha da artırmaktadır. Diğer ülkelerdeki asgari ücret belirleme süreçleri, şeffaflık, adalet ve bilimsel veriler ışığında yapılmakta; çalışanların refah seviyesinin korunması adına düzenlemeler geliştirilmektedir. Türkiye'nin de bu yönde adımlar atması, asgari ücretin belirlenme sürecinde işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin dengeli bir iş birliği içerisinde olması büyük önem taşımaktadır.

Yetersiz asgari ücret, yalnızca çalışanların ekonomik koşullarını değil, aynı zamanda psikolojik ve fiziksel sağlığını da olumsuz etkilemektedir. Sürekli geçim derdi içinde olan bireylerin stres seviyeleri yükselmekte, iş performansları düşmekte ve psikolojik sağlıkları zarar görmektedir. Bu durum, iş verimliliğinde kayıplara yol açmakta ve genel anlamda ülke ekonomisini de olumsuz etkilemektedir.

Tüm bunlar göz önüne alındığı takdirde, asgari ücretle geçinen bireylerin aylık yaşam giderlerini karşılamada karşılaştıkları zorluklar ve yetersiz ücretin oluşturduğu geçim sıkıntısının kapsamlı bir analizinin yapılması gerekmektedir. Aynı şekilde asgari ücretin yetersizliğinin ekonomideki kayıt dışı istihdam, sosyal güvenceye ulaşamama ve çalışanların refah kaybı gibi konular üzerindeki etkilerinin incelenmesi elzemdir. Uluslararası standartların karşılanması için ise, Avrupa ve OECD ülkelerindeki asgari ücret politikaları ve bu uygulamaların başarılı sonuçları incelenerek Türkiye için uygulanabilir önerilerin geliştirilmesi şarttır. En önemlisi ise asgari ücretin yetersizliğinin çalışanlar üzerindeki psikolojik ve sosyal etkileri, iş tatmini ve aile yapısındaki yansımalarının detaylı bir şekilde araştırılması elzemdir. Ancak Ak Parti iktidarının, asgari ücreti belirlerken tüm bu kriterleri görmezden gelerek, vatandaşlarımızı sosyo-ekonomik ve psikolojik bir çöküş ile karşı karşıya bıraktığı görülmektedir.

Bu durumun en net kanıtı, Ak Parti iktidarı tarafından asgari ücretin belirlenme süreci daha şeffaf ve adil bir hale getirilmemesi ve tüm paydaşların, sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin dikkate alınmadığı ve halkın beklentilerinin karşılanmasına yönelik önerilerin hiçbir şekilde dikkate alınmadığı gösterilmelidir. Dolayısıyla AK Parti iktidarı tarafından asgari ücretin, çalışan kesimin hayatını doğrudan etkileyen ve toplumun genel refah düzeyini belirleyen temel bir unsur olduğu unutulmuş gözükmemektedir.

Türkiye'de asgari ücretin çalışanların temel ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmasının yol açtığı sorunların tüm boyutlarıyla araştırılması, uluslararası örneklerin incelenerek iyileştirici tedbirlerin alınması ve asgari ücretin adil ve sürdürülebilir bir seviyede belirlenmesi adına gerekli düzenlemelerin yapılması için bir Meclis Araştırma komisyonu kurulması hususunda gereğinin yapılmasını arz ederim.